

Національний
банк України

ТАЛАН

Навчальні матеріали
для дітей старшого дошкільного віку

"Малеча та покупки: правила походу в магазин"

Друзе, привіт!

Мене звати свинка Скарбничка.

Сьогодні ми разом із тобою та моїми друзями Марійкою і Павлом навчимося робити покупки, порівнювати товари, розраховуватися на касі, дізнаємося багато цікавого про гроші.

Привіт, я – Марійка.

Сьогодні буде мій перший похід у магазин. Мені вже не терпиться дізнатися, як правильно робити покупки та як себе поводити в магазині.

А я – Павло.

І на відміну від Марійки я раніше вже ходив на закупи з батьками. Мені мама дозволила самому заплатити за цукерки і віддати гроші касиру. Я хочу дізнатись, як купувати інші товари.

Друзі,
Зараз ми навчимося
обирати та купувати
різні товари.

Жоден похід у магазин чи на базар неможливий без грошей. Щоб купити потрібні продукти чи цікаві іграшки, нам потрібні гроші.

Кожна країна має свої гроші.

В Україні люди купують товари за гривні, в США за долари, а в частині країн Європи, наприклад, Німеччині – за євро.

Різні валюти мають різний вигляд банкнот та монет.

Гривня

В Україні гроші називаються гривня.

Гривня буває у формі **банкнот** (прямокутні різнокольорові папірці зі спеціального паперу) та **монет** (металеві жовті та срібні кружечки).

Хоча багато років тому гривня мала форму величезного шматка металу.

Банкноти та монети – це готівкові гроші.

Монети

Банкноти

Майстер-клас "Власна монета"

допоможе дізнатися більше про монети та власноруч їх виготовити.

Майстер-клас "Банкнота за 10 кроків"

буде корисним для запам'ятовування різних елементів захисту банкнот та допоможе власноруч виготовити гроші.

Файл для друку "Банкноти та монети України"

Вправа 1

На банкнотах та монетах зображені цифри, які зветься номіналом. Що більшою є цифра (номінал), зображена на грошах, то більше товарів можна купити за них.

Скільки монет кожного номіналу (2, 5, 10 гривень) є в трьох скарбничках?

1

У скарбничці є _____ монет 2 гривні

2

У скарбничці є _____ монет 5 гривень

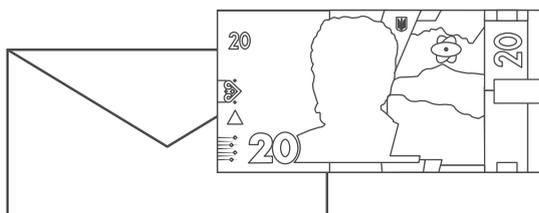
3

У скарбничці є _____ монет 10 гривень

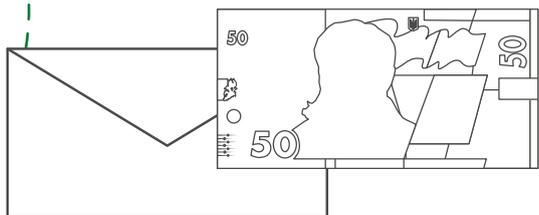
Розклади банкноти по конвертах відповідно до їх номіналів.

Порахуй, скільки банкнот кожного номіналу є в чотирьох конвертах.

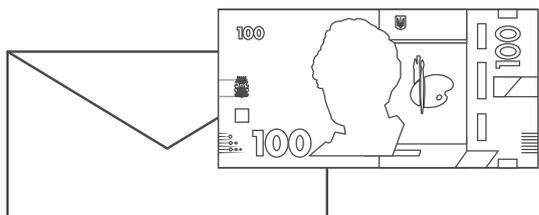
Вправа 2

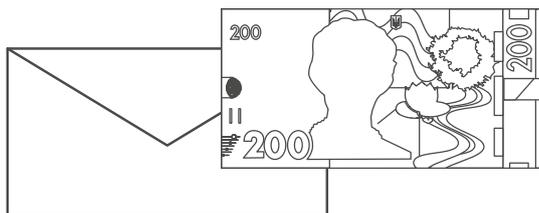
___ банкнот

___ банкнот

___ банкнот

Друзі, ви, напевне, бачили,
що ваші батьки для зручності
носять гроші в гаманці?

Виготовити власний гаманець можна,
скориставшись майстер-класом "[Гаманець](#)"
у техніці оригамі.

Як ви думаєте, як гроші потрапляють у гаманці батьків?

Правильно! Гроші не ростуть на деревах, також не можна піти в банк і взяти стільки грошей, скільки тобі потрібно. Для того, щоб заробити гроші, потрібно працювати.

Ваші батьки працюють, за це їм платять гроші – заробітну плату (зарплату / зарплатню). Частину зароблених грошей батьки кладуть до гаманця, щоб ними розраховуватися в магазині. Там вони обирають потрібні товари: продукти харчування, одяг, іграшки, інші потрібні речі. Батьки несуть покупки до каси та сплачують за них. Після отримання чека від касира товар вважається вашим і ним можна користуватися.

У сучасному світі гроші бувають не лише готівкові, а й **безготівкові** (зберігаються на спеціальному рахунку в банку).

Щоб у магазині розрахуватися такими грошима, люди використовують платіжні картки.

Сьогодні майже всі дорослі отримують заробітну плату на платіжні картки, але за потреби вони можуть їх зняти за допомогою спеціального пристрою, який має назву **"банкомат"**.

Майстер-клас

Майстер-клас **"Іграшковий банкомат власними руками"** допоможе дізнатися, як працює цей пристрій та виготовити власний банкомат для ігор.

Марійко, ми стільки
нового дізналися
про гроші!

Так, Павле.
Скоро ми зможемо самі
робити покупки.

Яблука _____	2 грн
Банани _____	9 грн
Сік _____	8 грн
Льодяники _____	10 грн

Сума:	29 грн
Готівка	30 грн
Решта	1 грн

Друзі, ви вже багато
знаєте про гроші та магазин.
Але вам ще потрібно навчитися
порівнювати товари, знати
правила поведінки в магазині,
складати список покупок, а також
розуміти, як виглядає чек.

Мерщій вивчати
нове та корисне!

Нас з Марійкою запросили
на пікнік і нам потрібно купити
смаколики для нас та наших
друзів.

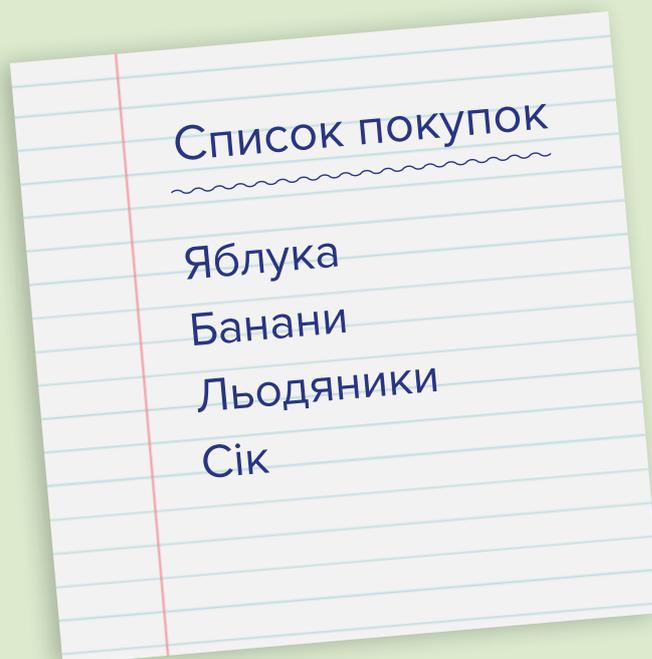

Пам'ятайте, в магазин краще йти зі списком покупок.

Так ви зможете правильно розрахувати гроші та не придбати зайвого.

Марійко, гадаю, ми вже можемо скласти список продуктів, які потрібно купити для пікніка з друзями.

Павле, на пікніку буде ще двоє наших друзів, тому нам потрібно придбати товарів на 4 особи.

Павло та Марійка склали список продуктів, які бажають придбати для пікніка.

Запиши, скільки штук якого товару потрібно купити, щоб вистачило Марійці, Павлу та двом друзям (4 особи).

Вправа 3

Список покупок

Яблука _____ шт.

Банани _____ шт.

Льодяники _____ шт.

Сік _____ пляшки

Друже, коли складаєш список товарів, а також перебуваючи в магазині, пам'ятай, що потрібно купувати не все, що забажається. Насамперед потрібно класти до кошика першочергові товари, а лише потім – другорядні.

Обов'язкові товари (першочергові товари) – це ті речі, які нам потрібні найбільше, щоб жити та бути здоровими: їжа, вода, одяг, ліки.

Необов'язкові (другорядні товари) – це речі, які нам не конче потрібні, але вони роблять наше життя приємнішим. До них належать іграшки, солодощі чи новий одяг. Це речі, які можна купити пізніше, після того, як купили важливі речі.

Щоб дізнатися ціну товару, потрібно подивитися на цінник.

Цінник – це маленький папірець чи наліпка, який прикріплюють біля товарів на полицях магазинів, до одягу чи до інших товарів, щоб показати, скільки вони коштують.

Коли ти бачиш на іграшці цінник, ти дізнаєшся, скільки грошей потрібно заплатити, щоб купити цю іграшку.

Пам'ятай!

У магазині є товари дорожчі та дешевші. Варто порівнювати ціну на однакові товари перед тим, як покласти до свого кошика. Так ти зможеш зекономити власні кошти.

Інколи магазини влаштовують акції.

Акція – це коли товар продається дешевше, ніж зазвичай, або до нього може бути додано інший товар у подарунок.

Наприклад, якщо ти хочеш купити іграшку, на яку є акція, то її можна купити за менші гроші або навіть отримати додаткову іграшку чи цукерку в подарунок.

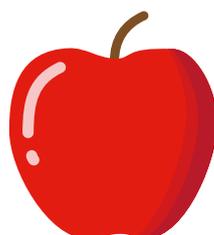
Порівняй однотипні товари між собою за їх ціною.

Обведи дешевший товар ручкою, а дорожчий залиш без змін.

Вправа 4

• 2 грн

• 7 грн

• 9 грн

• 4 грн

• 10 грн

• 3 грн

Вправа 5

Подивися на ціни різних товарів.

У кожному рядку обведи ручкою дорожчий товар, а дешевший залиш без змін.

20 грн

9 грн

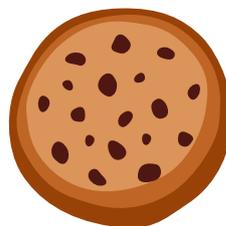
8 грн

10 грн

2 грн

10 грн

Павлику, Марійко, прийшов час нам іти до магазину та купувати продукти для пікніка.

Але перед тим запам'ятайте основні правила поведінки в магазині.

Магазин – це громадське місце, де ми маємо вести себе чемно та виховано.

Основні правила поведінки в магазині:

- 1) тримайся поруч із дорослим (мамою, татом),** щоб не загубитися та бути в безпеці;
- 2) не бігай та не галасуй.** У магазині треба поводитися спокійно, щоб не заважати іншим покупцям;
- 3) не чіпай товари без дозволу.** Перед тим, як щось узяти, запитай у дорослих дозволу;
- 4) питай дозволу в дорослих, якщо хочеш покласти якийсь товар у кошик.** Якщо ти бажаєш взяти іграшку, цукерку чи іншу річ, запитай у батьків, чи можете ви придбати цей товар та чи маєте на нього кошти;
- 5) не сперечайся і не вимагай зайвого.** Якщо ти хочеш щось купити, а дорослі кажуть "ні", це потрібно спокійно прийняти.

Обведи картинку, на якій зображені діти, які дотримуються правил поведінки в магазині, а картинку, де не дотримуються, закресли.

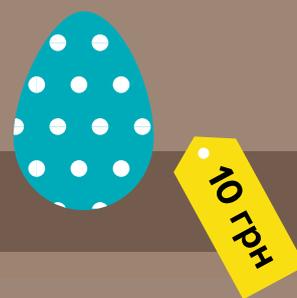
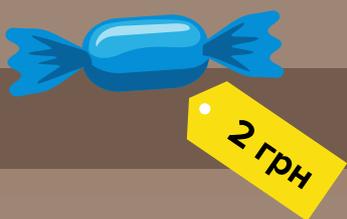
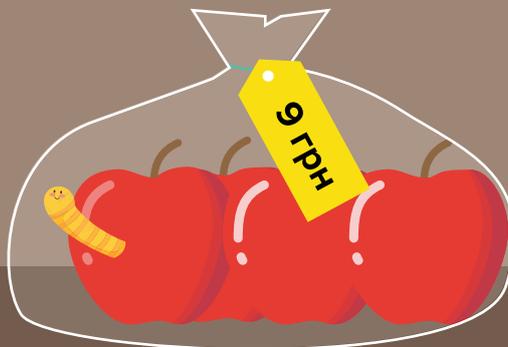
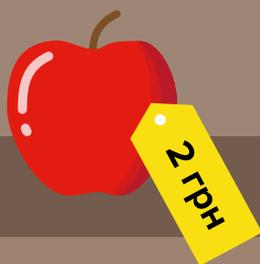
Вправа 6

Обери товари для пікніка відповідно до складеного списку та обведи їх на малюнку.

Обираючи товар, користуйся знаннями про дорожчий та дешевший товар.

Вправа 7

Вправа 8

Павло та Марійка обрали товар в магазині за списком, який склали раніше, але набрали зайвих товарів.

Визнач, що в кошику друзів є першочерговим, а що другорядним. Обведи товар та стрілкою віднеси до обов'язкового чи не обов'язкового товару.

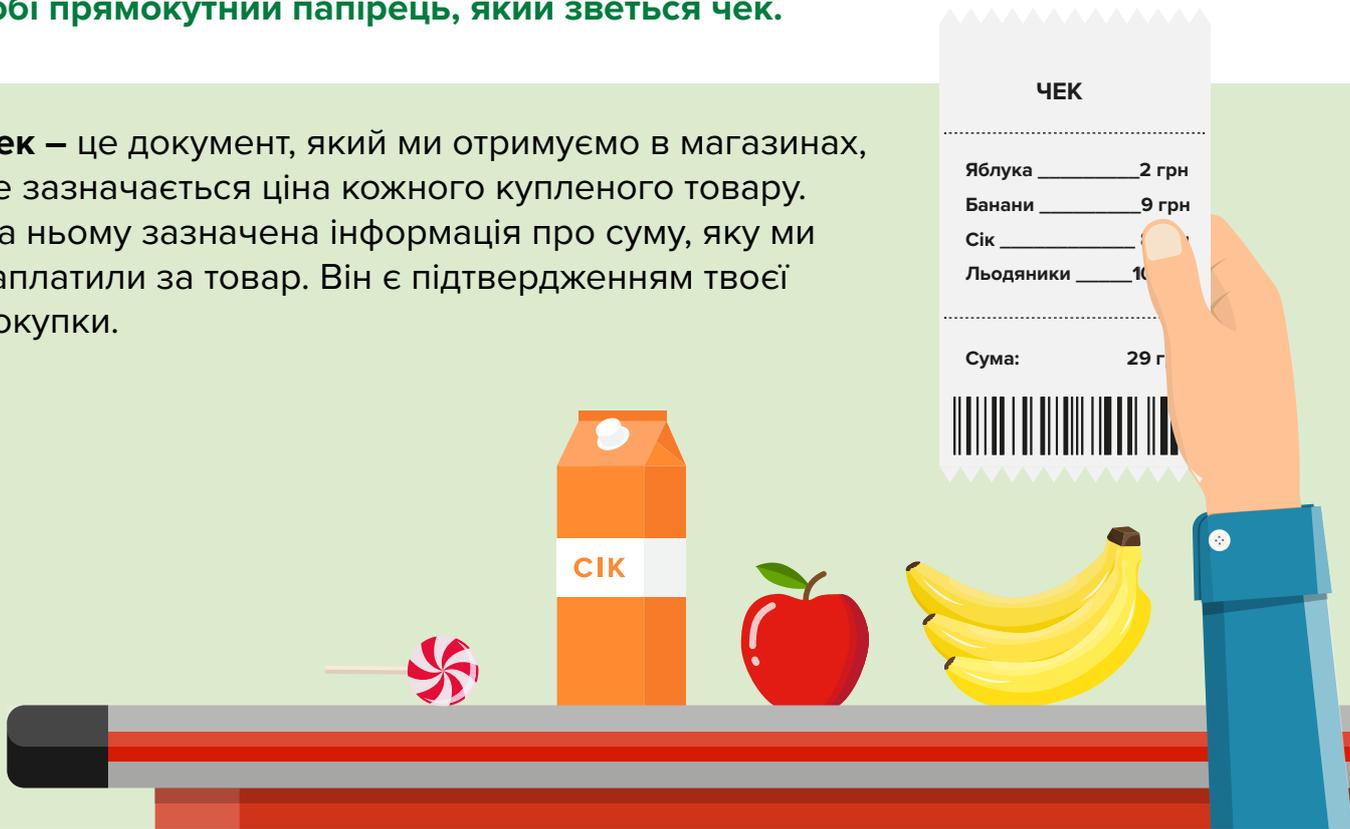
Обов'язкові

Не обов'язкові

Розрахувавшись на касі за товари, касир видасть тобі прямокутний папірець, який зветься чек.

Чек – це документ, який ми отримуємо в магазинах, де зазначається ціна кожного купленого товару. На ньому зазначена інформація про суму, яку ми заплатили за товар. Він є підтвердженням твоєї покупки.

В чеку може бути також зазначена решта, якщо вона була.

Коли касир оголошує, скільки грошей потрібно віддати за товар, а ми даємо більшу суму, то касир відраховує **решту** (суму грошей, яка повертається після оплати товару, якщо за нього покупці дали більше, ніж він коштує).

Переглянь чек із магазину.

Знайди, де зазначена решта та обведи її.

Яблука _____	2 грн
Банани _____	9 грн
Сік _____	8 грн
Льодяники _____	10 грн

Сума:	29 грн
Готівка	30 грн
Решта	1 грн

Вправа 9

Вправа 10

Переглянь чек за покупку в магазині для пікніка.

Викресли зайві товари, які Марійка та Павло не купували для себе та своїх друзів.

ЧЕК

Яблука

Морозиво

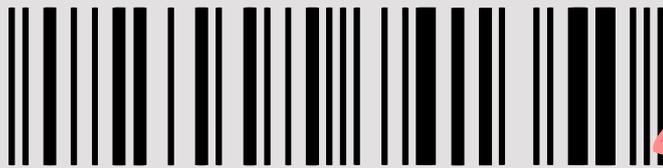
Банани

Сік

Іграшка

Льодяники

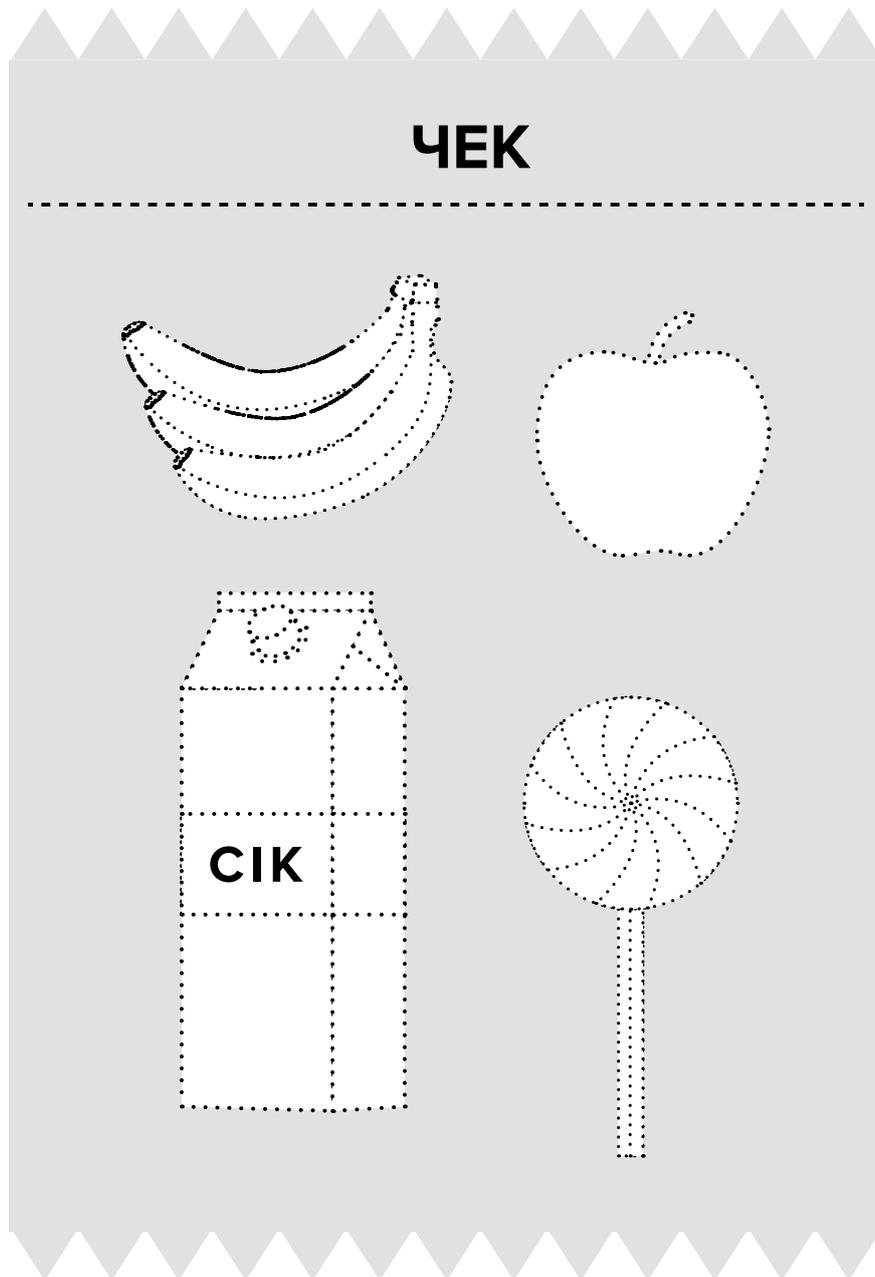
Апельсини

Оглянь чек з товарами, які друзі придбали для пікніка.

Обведи ці товари за пунктирною лінією та розфарбуй.

Вправа 11

Пам'ятка

Пам'ятай!

Після оплати за товар на касі не забудь забрати решту, чек та переглянути його. А також обов'язково подякуй продавцю та забери товар.

Правильні відповіді до завдань

Вправа 1

У скарбничці
є **6** монет

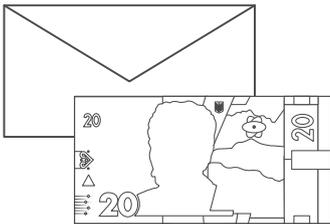

У скарбничці
є **3** монет

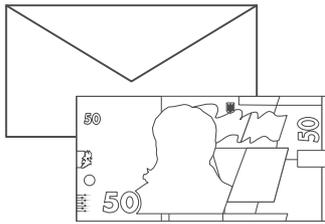

У скарбничці
є **5** монет

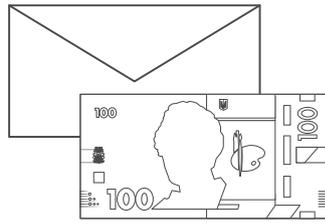
Вправа 2

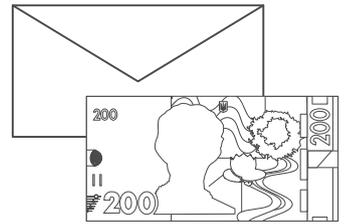
4 банкноти

5 банкнот

3 банкноти

4 банкноти

Вправа 3

Список покупок

Яблука **4 шт.**

Банани **4 шт.**

Льодяники **4 шт.**

Сік **4 шт.**

Вправа 4

• 2 грн

• 4 грн

• 3 грн

Вправа 5

• 20 грн

• 10 грн

• 10 грн

Вправа 6

Вправа 7

• 2 грн

• 3 грн

• 2 грн

Вправа 8

Обов'язкові

Не обов'язкові

Вправа 9

Сума: 29 грн

Готівка 30 грн

Решта 1 грн

Вправа 10

Яблука

~~Морозиво~~

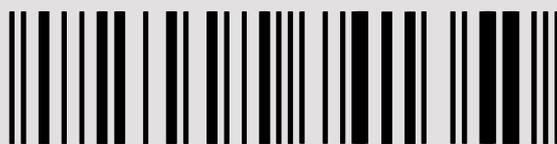
Банани

Сік

~~Іграшка~~

Льодяники

~~Апельсини~~

Електронне навчальне видання
Навчальні матеріали для дітей старшого дошкільного віку
"Малеча та покупки: правила походу в магазин"

Укладачі: Войтицька Леся, Коверза Тетяна, Ролік Вікторія, Багінська Каріна
Художнє оформлення: Абрамова Олена, Башкевич Наталія
Літературний редактор: Кладіна Тетяна

2026 рік
Національний банк України
01601, м. Київ,
вул. Інститутська, 9,
talan.bank.gov.ua

Відгуки, пропозиції та зауваження
надсилайте на електронну адресу
talan@bank.gov.ua

